

Täysistunto

Tiistai 14.9.2021 klo 14.00—17.54

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 120/2021 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Anu Vehviläinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Keskustelu, ministeri Sarkkinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.32 **Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan pidennettäväksi syyskuun loppuun asti voimassa olevan väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain voimassaoloa vuoden 2021 marraskuun loppuun saakka. Tavoitteena on edelleen turvata palkansaajien toimeentuloa tilanteissa, joissa työllistyminen päättyy väliaikaisesti tai kokonaan, sekä tukea työn vastaanottamista ja työvoiman alueellista liikkuvuutta.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi väliaikaisia muutoksia, joiden tavoitteena on yksinkertaistaa eräissä tilanteissa työttömyysturvan säännöksiä ja näin keventää etuushakemuksen käsittelyn edellyttämää työmäärää. Säännösten sujuvoittamista koskevat ehdotukset koskevat eräitä työttömyysetuuden sovittelutilanteita ja työttömyysetuuden maksamista ennakkona ilman päätöstä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti jatkettavaksi työttömyysetuuden sovittelun korotettua suojaosaa eli sitä osuutta ansioista, jota ei huomioida maksettaessa sovittelua työttömyysetuutta. Samoin ehdotetaan jatkettavan väliaikaista poikkeusta liikkuvuusavustuksen kokoaikatyön työmatkaa koskevaan avustuksen edellytykseen.

Muutokset lisäävät työttömyysturvamenoja arviolta 12,9 miljoonaa euroa. Tämä muodostuu pääasiallisesti työttömyysetuuden suojaosan väliaikaisen korottamisen jatkamisesta. Muilta osin muutoksilla arvioidaan olevan vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Covid-19-epidemian aikana työttömyysturvalainsäädäntöön tehdyillä muutoksilla on pyritty turvaamaan työttömien työnhakijoiden asemaa. Koronakriisin johdosta työttömyysetuuksien saajien määrä on edelleen kriisiä edeltävää aikaa korkeammalla tasolla. Myös rajoitustoimet voivat edelleen estää joidenkin henkilöiden työntekoa, eivätkä kaikki toimialat ole vielä palautuneet. Tästä syystä nyt esitettävien määräaikaisten poikkeusten jatkaminen on perusteltua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa väliaikaisesti 30.11.2021 saakka. — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Meri.

16.34 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kysyn ministeriltä. Tämä työttömien auttaminen ja koronatilanteesta selviäminen on aina hieno asia, ja eduskunta on näissä asioissa toiminut ripeästi — tietysti välillä olemme joutuneet odottelemaan hallituksen esityksiä — mutta se ei ole nyt kysymykseni pointti. Olisin oikeastaan kysynyt työttömyyden hoidosta. Useat meistä ovat myös kuntapoliitikkoja. Onko ministeriaitiossa tällä hetkellä tietoa, ollaanko uudistamassa järjestelmää siten, että näihin niin sanottuihin sakkomaksuihin tulisi jonkinlaista muutosta siinä yhteydessä, kun kunnat ottavat vastuulleen tätä työttömyyden hoitoa? Se on erittäin merkittävä osa, ja se on erityisesti nyt korona-aikana kasvanut. Kotikunnassani Hyvinkäälläkin pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut, ja kun kuntien talous on muutenkin heikossa kunnossa, niin haluaisin kuulla tästä.

Olen monesti täällä kysynyt sen perään, voisiko hallitus miettiä, että tätä kuntien velvoitetta sakkomaksuista jollain tavalla höllennettäisiin, koska ne rahat menevät nyt sakkomaksuihin. On ymmärrettävää, että kunnat eivät voi tietenkään kaikkia palkata kunnalle töihin, eihän se näinkään voi mennä, ja työpaikkojen luomiseen yksityiselle puolelle toki kunta voi vaikuttaa kaavoituksella ja monella muulla, mutta tämä yleinen valtion työllisyyspolitiikka ja yritysten tukeminen ja esimerkiksi se, että ensimmäisen työntekijän palkkaamista helpotettaisiin, tämän tyyppiset ratkaisut voisivat nopeasti vaikuttaa. Onko teillä vastausta tähän tässä yhteydessä? — Kiitos.

Puhemies Anu Vehviläinen: Tässä kohtaa huomautan, että tässä hallituksen esityksessä ei käsitellä laajasti työttömyyden hoitoon liittyviä kysymyksiä, mutta ministeri harkitsee seuraavan puheenvuoron aikana, haluaako vastata tähän. — Edustaja Rantanen, Mari, olkaa hyvä.

16.36 Mari Rantanen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Yleisenä huomiona voidaan pitää hyvänä näitä työttömyysturvan helpotuksia tässä koronan aikana, erityisesti myöskin yritystajien osalta, jotka ovat olleet tämän kriisin aikana todellisessa pinteessä. Mutta sitä hiukan tässä oudoksuin, että tämä esityshän ei ollut käynyt nyt kovin laajalla lausuntokierroksella, tai itse asiassa lausuntokierroksella ollenkaan.

Kun nyt viimeisimpinä viikkoina media on ollut täynnä työvoimapulaa ja on puhuttu työvoimapulasta, niin siltä osin hiukan oudoksuin tätä esitystä nyt, kun nähdäkseni ihmisten pitäisi tällä hetkellä työllistyä tämän perusteella ilmeisen nopeasti. Siltä osin olisin tiedustellut, mikä tässä oli taustalla nyt kuitenkin jatkaa näitä helpotuksia. Jos syy on se, että edelleen on rajoituksia yrityksille ja eri toimialoille, sen ymmärrän erinomaisen hyvin. Mutta nyt tässä tilanteessa, jossa koronastrategiaa ollaan päivittämässä ja itse asiassa tänään olemme saaneet lukea uutisia, että esimerkiksi täysin rokotettuja ei enää testattaisi, sopii varmaan siltä osin tässä yhteydessä kysyä myöskin sen perään, olisiko syytä nyt varsin nopealla aikataululla myöskin purkaa nämä rajoitukset, jotta ihmiset pääsevät töihin tukipolitiikan puolelta.

Puhemies Anu Vehviläinen: Ministeri Sarkkinen, 2 minuuttia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 96/2021 vp

16.38 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia keskustelusta ja kysymyksistä. — Ensinnäkin nämä väliaikaiset lait jatkuvat sisällöltään samanlaisina kuin aiemmin, joten laajaa lausuntokierrosta ei sikäläkään tässä vaiheessa ehkä ollut tarkoituksenmukaista järjestää eikä myöskään aikataulullisesti välttämättä mahdollista. Eli jatketaan ikään kuin samalla sisällöllä kuin aikaisemminkin näitä väliaikaisia lakeja, ja tämä voimassaoloaika on aika lyhyt, eli kahdella kuukaudella jatketaan.

Perustelu sille, miksi on päätetty jatkaa: Ensinnäkin ehkä silloin kun aikaisemmin tämän väliaikaisen lain voimassaoloa ajateltiin, näkemys oli se, että syksyllä ei enää tarvittaisi tällaisia rajoitustoimia, mutta deltavariantti on valitettavasti muuttanut sen tilanteen, että vielä meillä on näitä rajoitustoimia. Onneksi rokotuskattavuus on sillä tavalla nousussa, että on näkemys siitä, että toivottavasti enää sitten marraskuun lopulla ei olisi laajoja valtakunnallisia rajoitustoimia ja oltaisiin tähän uuteen hybridistrategiaan pystytty täysimääräisesti siirtymään. Eli vaikka meillä on tämä uusi hybridistrategia linjattu, niin sen voimaantulohan on vasta sitten, kun rokotekattavuus nousee riittävästi. Edelleen valitettavasti näitä rajoitustoimia tässä tilanteessa tarvitaan, mutta on onneksi näkymä siitä, että toivottavasti rokotuskattavuuden myötä enää muutaman kuukauden päästä näin ei ole.

Meillä edelleen työttömyys on korkeammalla tasolla kuin se oli ennen covid-pandemiaa, mutta onneksi nyt on hyvin nopeaa toipumista, mutta osittain se on myös eri aloilla ja eri ihmisten keskuudessa, koska tiedämme, että koulutus ja alueelliset asiat ja muut vaikuttavat työvoiman kohtaantohaasteisiin. Tämä paketti itse asiassa kannustaa työllistymään ja ottamaan työtä vastaan.

Mitä tulee sitten kysymykseen niin sanotuista työllisyysakoista, se kuuluu ministeri Haataisen vastuulle, mutta lienee selvää, että tätä kokonaisuutta työttömyysturvan rahoittamisesta ja tästä kuntaosuudesta mietitään ja tarkastellaan osana työllisyydenhoidon kuntasiirtoa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.